

Beleidsnotitie studentwelzijn

Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het stimuleren van studiesucces

Gemeente
Rotterdam

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten	5
3. Afbakening	6
4. Doel	7
5. Doelgroep	8
6. Beleid, budget en toetsing	9

1. Inleiding

In deze notitie leggen we uit hoe we het subsidiekader voor studentwelzijn in het mbo hebben ingericht en welke keuzes we hebben gemaakt. Voor het jaar 2025 zijn de middelen geregeld, waarschijnlijk is dit het laatste jaar dat voor Studentwelzijn subsidie kan worden aangevraagd. Het ministerie van OC&W verplaatst de opdracht en middelen om een sluitende aanpak in de regio mogelijk te maken tussen zorg en hulpverlening. Dit in combinatie met regulier onderwijs aan overbelaste jongeren van de gemeente Rotterdam naar het regionale programma Voortijdig Schoolverlaten/Jeugdwerkgelegenheid. Het is niet duidelijk wat dit vanaf 2026 gaat betekenen voor de beschikbaarheid van de middelen van het kader Studentenwelzijn. De regiogemeenten, mbo-scholen en de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs worden dan verantwoordelijk voor de regionale inzet van de middelen en maken afspraken met het onderwijs en betreffende gemeenten.

Probleemschets Voortijdig Schoolverlaten

De studieloopbaan van studenten in het mbo heeft blijvende aandacht nodig. Niet alle mbo-studenten halen een startkwalificatie¹. En juist het behalen van een startkwalificatie is zo belangrijk.

Onderzoek² laat zien dat:

jongeren zonder startkwalificatie of bruikbare werkervaring later in hun leven een hogere kans hebben om onvrijwillig werkloos te zijn. Gemiddeld is dit risico voor de groep zonder startkwalificatie twee keer zo groot. Het aandeel inactieven is in deze groep

zelfs bijna drie keer zo groot als gemiddeld. Jongeren die (tijdelijk) overbelast zijn, door een risicovolle thuissituatie en/of door psychische, sociale of financiële problemen, hebben een hoger risico op schooluitval. Onderzoek laat zien dat het aandeel jongeren dat uit een risicovolle situatie komt of te maken heeft met multi-problematiek onder VSV-ers ruim drie keer zo groot is als gemiddeld. Maar ook na het onderwijs heeft deze overbelaste of kwetsbare groep een groter risico op werkloosheid, inactiviteit en – in het verlengde daarvan – maatschappelijke uitval. Zo is de kans op werkloosheid zónder startkwalificatie in deze groep bijna drie keer zo groot als voor iemand met een gemiddelde achtergrond. Daartegenover staat dat het effect van het halen van een startkwalificatie – of het opdoen van bruikbare werkervaring - in deze groepen het grootst is: het leidt tot een sterkere daling in de kans op werkloosheid en maatschappelijke problemen dan bij niet-achterstandsgroepen. Kortom: een startkwalificatie of bruikbare werkervaring kan juist voor deze jongeren het verschil maken tussen meedoen of in maatschappelijk opzicht uitvallen³.

De oorzaak van VSV kent veel redenen en hangt samen met meerdere factoren: van verkeerde studiekeuze, beperkte cognitieve vaardigheden en psychische problemen/ gedragsproblemen tot gezinsproblematiek (gebroken gezinnen, psychische problemen, armoede, schulden, verslaving en criminaliteit). VSV tegengaan en studiesucces bevorderen is belangrijk, mede omdat we zien dat nu, na de coronapandemie en lockdowns, er landelijk een zorgelijke toename is van het aantal VSV-meldingen. Ook in Rotterdam is dat zichtbaar aan het vsv-percentages.

¹ Startkwalificatie: Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Leerlingen van 16 tot 18 jaar vallen onder de kwalificatieplicht. Leerlingen van 18 tot 23 jaar krijgen hulp van de Doorstroompunten/Regionale Meld- en Coördinatiepunten om toch een startkwalificatie te halen. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/waarom-moet-ik-een-startkwalificatie-hebben>

² Kenniscentrum Beroep Arbeidsmarkt, 'Aanpak vsv in het MBO' (2014).

³ Zie o.a. LPBL Meta-analyse investeren in kwetsbare jongeren: Inzicht en lessen uit analyse van tien succesvolle aanpakken (2023), p.9.

Schooljaar	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
VSV	3,17%	3,16%	2,61%	2,71%	3,44%	3,28%*

Bron: DUO Dashboard VSV

* Voor 2022/2023 is nu (april 2024) een voorlopig cijfer beschikbaar.

De aanzienlijke stijging van het VSV-ers komt onder andere ook doordat jongeren nu makkelijk werk vinden. Een deel van hen gaat daardoor voortijdig van school zonder dat ze een startkwalificatie halen. Uit recent CBS-onderzoek⁴ komt verder naar voren dat vooral jongvolwassenen (18- tot 25-jarigen) meer dan andere leeftijdsgroepen een negatieve invloed van de coronacrisis op hun mentale gezondheid hebben ervaren. Ook ervaart een belangrijk deel van de jongeren meer stress rond geldzaken. Verder maakt een deel van de jongeren nog een verkeerde schoolkeuze. Dit zijn problemen die sterk samenhangen met de toename van het voortijdig schoolverlaten, zo laat het CBS-onderzoek zien⁵. Het Rijk maakt zich dan ook ernstig zorgen over de toename van het aantal voortijdig schoolverlaters⁶.

Waarom een subsidiekader?

De gemeente Rotterdam heeft 6 jaar het tegengaan van voortijdig schoolverlaten (VSV) via een sluitende aanpak in de regio tussen zorg en hulpverlening in combinatie met regulier onderwijs aan overbelaste jongeren aanvullend bekostigd uit de zogenoemde Brede Doeluitkering Jeugd⁷. De gemeente stelde hiervoor jaarlijks € 900.000,00 beschikbaar. Door de veranderende omstandigheden van het VSV- programma en ons (gemeentelijk) beleid, heeft de gemeente de inzet van deze middelen in 2022 geëvalueerd.

Uit de evaluatie kwam naar voren dat alle mbo's met deze middelen en met de beschikbare middelen vanuit de lumpsum van het ministerie OCW en met middelen vanuit verschillende gemeentelijke regelingen hebben gewerkt aan het succesvoller maken van de studieloopbaan van studenten en het omlaag brengen van VSV tot de norm die het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) stelt.

Dit deden zij door het verbeteren van de onderwijskwaliteit, zoals het op maat aanbieden van onderwijsprogramma's, vroegsignalering van mogelijke studievertraging, het extra ondersteuning bieden aan (kwetsbare) studenten met leermiddelen, student coaching en/of met psychologische ondersteuning.

Er zijn diverse (gemeentelijke) regelingen met daaraan gekoppelde middelen waarmee ondersteuning geboden kan worden aan studenten in het mbo-onderwijs. Dit zijn middelen vanuit het (Nieuw) Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB), het schoolmaatschappelijk werk (SMW), subsidiekader Jeugdpreventie (SKJP), de Gezonde School, de Jeugdwerkgelegenheidsgelden van de Arbeidsmarktregio, het regionale programma Voortijdig schoolverlaten (VSV) en de 'DU Jeugd': aanvullende middelen op het programma Voortijdig schoolverlaten.

We stelden in de evaluatie vast dat er gemeentelijke en rijksmiddelen zijn die ingezet worden voor vergelijkbare doeleinden en dat er een overlap bestaat in de uitvoering van de activiteiten. We constateerden dat met de verschillende middelen soms dezelfde soort activiteiten worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld voor studentenwelzijn, studentcoaches, Lab of Life, psychologeninzet, loopbaanoriëntatie en - begeleiding (LOB). Dit wordt zowel gefinancierd vanuit het ROB, het regionale VSV-programma en de DU Jeugd. Dit leidt tot een vervaging tussen de verschillende budgetten binnen de gemeente. Dit is één van de redenen waarom we gekozen hebben om dit subsidiekader op te stellen. 2025 is het tweede jaar dat we dit subsidiekader openstellen voor het mbo.

⁴ CBS (2022) zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/22/mentale-gezondheid-jongeren-afgenomen> en CBS (2021) zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/22/mentale-gezondheid-jongeren-afgenomen>

⁵ Centraal Bureau voor Statistiek (CBS)(2021). Samenhang tussen problemen en de kans op voortijdig schoolverlaten <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2021/49/samenhang-tussen-problemen-en-de-kans-op-voortijdig-schoolverlaten>

⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/04/03/aanvalsplan-tegen-voortijdig-schoolverlaten-in-het-mbo>

⁷ Het budget Brede Doeluitkering Jeugd (BDU Jeugd) werd tot 2015, het jaar van de invoering van de Jeugdwet, door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verstrekt om voor grote gemeenten een specifiek onderdeel van het VSV-beleid mogelijk maken, namelijk een sluitende aanpak zorg en hulpverlening in combinatie met regulier onderwijs aan overbelaste jongeren voor hun regio. Daarna is het budget toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

2. Uitgangspunten

Uitgangspunten voor dit kader

- Het versterken van de studentondersteuning en het studentenwelzijn;
- De inzet is preventief van aard;
- De studentondersteuning draagt bij aan beschermende en risicofactoren die belangrijk zijn voor schoolsucces, zie figuur 1;
- De doelgroep is studenten die met een lichte vorm van ondersteuning of maatwerk geholpen kunnen worden;
- Ook voor training en scholing van medewerkers in het onderwijs kunnen (eenmalig) middelen worden aangevraagd, zie beschrijving bij de paragraaf over doelgroep.

3. Afbakening

De focus op de ondersteuningsstructuur maakt dat het minder vanzelfsprekend is dat de subsidie zich richt op loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). LOB vormt een wettelijk onderdeel van de kwalificering op het mbo. Studenten ontwikkelen tijdens hun mbo-opleiding de loopbaancompetenties waarmee zij al in het voortgezet onderwijs zijn begonnen. Ze verdiepen en verbreden hun kwaliteiten, motieven, netwerk, exploreren werk en geven verder sturing aan hun loopbaan. De gemeente Rotterdam biedt via het Nieuw Rotterdamse Onderwijsbeleid (NROB⁸) al een mogelijkheid extra interventies in te zetten bovenop deze wettelijke LOB taken. Hierbij wordt een betere doorstroom en/of keuze gestimuleerd.

Vanuit dit subsidiekader wordt **geen** subsidie verstrekt voor activiteiten waarop andere inkooptrajecten of subsidieregelingen van de gemeente Rotterdam van toepassing zijn of waarvoor landelijke wettelijke vergoedingen van toepassing zijn. Ook subsidiëren we geen onderwijsondersteuningsactiviteiten.

Wat al via een andere regeling gefinancierd wordt, financieren we niet.

Dit overzicht is niet uitputtend.

- De onderwijsbegeleiding en -ondersteuning hoort hier **niet** bij, denk aan schoolloopbaanbegeleiding (LOB) of het testen van studenten. Dit is een verantwoordelijkheid van de school en wordt gefinancierd uit de lumpsum en andere regelingen.
- Passend onderwijs. Eerst wordt bekeken of de student vanuit passend onderwijsvoorzieningen geholpen kan worden.
- Jeugdhulp. Als er al jeugdhulp is voor de student, dan is de problematiek vaak te zwaar om een aanbod te doen vanuit de ondersteuningsstructuur.
- Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB).
- Mentoringtrajecten.
- Welzijns- en jongerenwerk op school.
- Gebiedsgerichte interventies die vanuit de subsidieregeling Couleur Locale worden gefinancierd.
- Schoolmaatschappelijk werk.
- Zorg op basis van de zorgverzekeringswet.
- De jeugdgezondheidszorg (JGZ), en ondersteuning uit het aanvullend preventief pakket van het CJG.
- Interventies die al gesubsidieerd worden vanuit het Subsidiekader Jeugdpreventie.
- Enzovoorts.

⁸Beleid NROB - Onderwijs010; NROB.pdf

4. Doel

Wat willen we bereiken met deze middelen

Het doel is het stimuleren van het studiesucces (het behalen van een startkwalificatie) van studenten in het mbo en het voorkomen van voortijdige uitval.

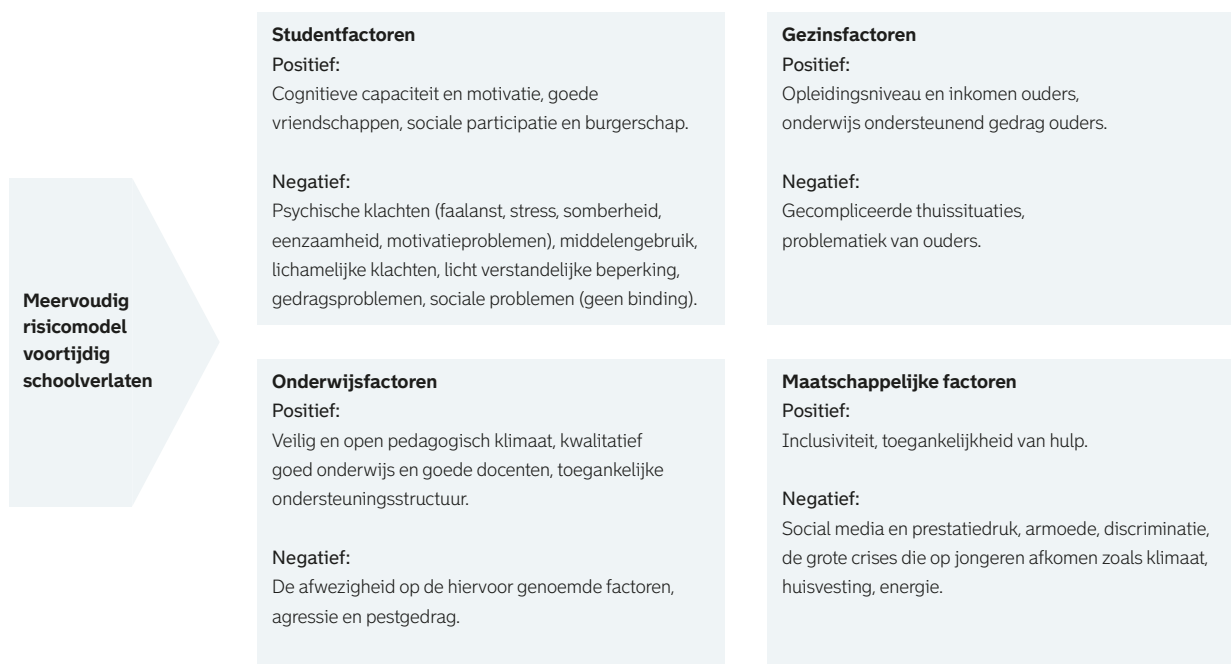
Toelichting

De gemeente doet dit niet zelf maar faciliteert het mbo een zorg- en ondersteuningsstructuur in te richten zodat studenten in het mbo ondersteund worden bij het behalen van hun startkwalificatie en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. We richten ons daarbij voornamelijk op het bieden van ondersteuning aan individuele studenten of aan groepen studenten vanuit de ondersteuningsstructuur. De bijdrage via deze middelen is studentgericht, en preventief van aard. We vinden het belangrijk om de verbinding tussen het onderwijs en de zorg- en hulpverlening te verbeteren en daarom richten we ons op de ondersteuningsstructuur van de school die de verbinding mogelijk maakt tussen onderwijs en de zorg- en hulpverlening⁹, de 'schil om de

school', een speerpunt in het NROB.

Er zijn verschillende factoren die van invloed zijn op studiesucces, zoals de student zelf, de omgeving en het schoolsysteem, zie figuur 1, meervoudig risicomodel voortijdig schoolverlaten. Hoewel niet alle factoren even belangrijk zijn en we niet alles kunnen beïnvloeden, streven we ernaar om zoveel mogelijk bij te dragen aan de ontwikkeling van studenten.

Als we kijken met welke problematiek VSV samenhangt en aan welke factoren¹⁰ we met deze subsidieregeling preventief kunnen bijdragen, dan zijn dat aan studentfactoren die we positief kunnen beïnvloeden of versterken en factoren die gerelateerd zijn aan psychisch welbevinden/studentenwelzijn: psychische klachten (faalangst, stress, somberheid, eenzaamheid, motivatieproblemen), middelengebruik¹¹, lichamelijke klachten, licht verstandelijke beperking¹², gedragsproblemen, sociale problemen (geen binding).

Figuur 1

⁹Het budget Brede Doeltoekering Jeugd (DU Jeugd) werd tot 2015, het jaar van de invoering van de Jeugdwet, door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verstrekt om voor grote gemeenten een specifiek onderdeel van het VSV-beleid mogelijk maken, namelijk een sluitende aanpak zorg en hulpverlening in combinatie met regulier onderwijs aan overbelaste jongeren voor hun regio. Daarna is het budget toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

¹⁰https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9428348/1/s20bb016055_3_53591_tds

¹¹Middelengebruik is een thema in het subsidiekader Jeugdpreventie

¹²Studenten met een licht verstandelijke beperking volgen vaak onderwijs op MBO niveau 1. Zij krijgen extra ondersteuning vanuit de lumpsum, of maken gebruik van een onderwijs-zorgarrangement in MBO -1.

5. Doelgroep

De doelgroepen van deze subsidie zijn: Onderwijsmedewerkers

Het verbeteren van het handelingsrepertoire van onderwijsmedewerkers kan hen helpen bij het signaleren van problemen, gesprekken voeren, inschatten behoefte van studenten en het zo nodig doorgeleiden naar de begeleidings- en/of ondersteuningsstructuur. Dit kan **eenmalig** gefinancierd worden, als bijdrage aan ontwikkeling en innovatie. Scholen verzorgen en borgen dit daarna zoveel mogelijk zelf in de professionele ontwikkeling.

Studenten

Het versterken van studenten door gerichte ondersteuning op het gebied van welzijn kan hen helpen om veerkrachtiger te worden door het verminderen van negatieve factoren en het versterken van positieve factoren. Dit kan hen helpen om beter om te gaan met stress en uitdagingen die ze tijdens in hun studie en persoonlijk leven tegenkomen.

1. Studenten waarbij er nog geen zichtbare problemen zijn, maar extra steun gewenst is in motivatie, omgaan met stress, adequaat handelen in verschillende situaties en sociale vaardigheden. Zo zijn zij beter voorbereid op teleurstellingen en tegenslagen. Dit kan een groepsgericht aanbod voor alle studenten zijn.
1. Studenten die met lichte en kortdurende ondersteuning geholpen kunnen worden en leren omgaan met hun vragen individueel (geen schoolmaatschappelijk werk), of die in een groep geholpen kunnen worden. Of een blended vorm van individueel, online en groepsgerichte interventies. De ondersteuning is maatwerk, waarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van effectieve interventies.

Positionering studentondersteuning

De studentondersteuning is zoveel mogelijk gepositioneerd in de ondersteuningsstructuur van de mbo instelling. Dit toetsten we bij de subsidie aanvraag.

Randvoorwaarden

- Een positief en veilig schoolklimaat.
- Een goed werkende ondersteuningsstructuur, waarin de keten van signaleren tot en met een individueel ondersteuningstraject en externe verwijzing goed geregeld is en iedereen zijn rol goed oppakt¹³.
- Goed registreren en monitoren van alle vormen van verzuim, zodat de school te allen tijde een goed beeld heeft van de aanwezigheid en tijdig kan interveniëren
- Ongeoorloofd schoolverzuim en (dreigend) voortijdig schoolverlaten tijdig te melden bij de juiste instanties, zoals de leerplichtambtenaar of het Doorstroompunt/Regionaal Meld- en Coördinatiepunt.
- Goede afstemming met schoolmaatschappelijk werk en studentpsycholoog
- Het tijdig verbinden met de 'schil rond de school' (externe partners bijv. Youz, grenzenstellend welzijnswerk, De Nieuwe Kans, etc.)
- Warme overdracht van student naar externe partij, voorbereiden op gesprekken met ondersteuners en externen.

We verwachten dat de onderwijspartners de middelen die ze ontvangen voor studentwelzijn (deze subsidie) in samenhang en afstemming inzetten met:

- Werkagenda MBO 2023-2027 'Samen werken aan talent' en bijbehorende integrale kwaliteitsagenda
- De (Plus)middelen uit het regionale VSV-programma;
- De verwachte middelen vanuit het Aanvalsplan van het Rijk om voortijdig schoolverlaten te bestrijden¹⁴;
- De Gezonde school aanpak;
- Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid;
- Andere financiële impulsen die men mogelijk ontvangt of gaat ontvangen voor studentenwelzijn.

We verwachten dat deze middelen in cofinanciering en in samenhang ingezet worden om zo de impact en het succes van de initiatieven binnen deze regeling te vergroten en dat er brede afstemming met de gemeente Rotterdam plaatsvindt voor de inzet ervan.

¹³Handreiking deelname schoolondersteuningsteams in het MBO

¹⁴Hoofdpijnen aanvalsplan voorkomen voortijdig schoolverlaten en begeleiden naar een kansrijke toekomst; [pdf \(overheid.nl\)](https://overheid.nl)

6. Beleid, budget en toetsing

Beschikbaar budget 2025

De vier mbo's hebben in het verleden gezamenlijk de verdeling van het budget gemaakt. Dit is tevens ook het budgetplafond van de totale subsidie en van de subsidie per mbo instelling.

€ 900.000, verdeeld over 4 mbo's:

Albeda	€ 382.000,00
Zadkine	€ 315.500,00
ST-C	€ 132.500,00
HMC	€ 70.000,00

Elke mbo instelling dient zijn eigen aanvraag in via het subsidieportaal van de gemeente Rotterdam. De instellingen stemmen hun inzet onderling af. Vanuit de gemeente vinden we het onderling contact tussen de instellingen, het van elkaar leren en het delen van leeropbrengsten van groot belang.

De aanvragen voor 2025 moeten voor 1 juli 2024 ingediend zijn via het subsidieportaal van de gemeente Rotterdam.

Toetsen van de aanvraag

Uw aanvraag toetsen we op de mate waarin uw aanvraag bijdraagt aan het verbeteren van studentwelzijn, aan studiesucces / verminderen voortijdig schoolverlaten en de onderbouwing daarvan, de positionering van de inzet van de ondersteuning en aan de samenhang met de inzet van andere middelen en de werkagenda. Aanvragen voor onderwijssteuning worden niet gehonoreerd.

Beleid en regelgeving

Op de subsidies die onder het Subsidiekader mbo studentwelzijn vallen, is het volgende beleid en de volgende regelgeving van toepassing:

Gemeentelijke kaders

Subsidieverordening Rotterdam 2014 (SVR 2014)

Het SVR 2014 – Subsidiecontroleprotocol.

Heel de Stad: Beleidsplan Maatschappelijke

Ondersteuning en Jeugdhulp 2021-2026

Nadere subsidieregels SISA

Het social return subsidieprotocol

Wettelijke kaders

De Jeugdwet

De Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Meer informatie over dit beleid en deze regelgeving is te vinden op www.rotterdam.nl/subsidies.

De aanvraag kan ingediend worden via:

Subsidie voortijdige schoolverlaters aanvragen | Rotterdam.nl

Colofon

Beleidsnotitie studentwelzijn

Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het stimuleren van studiesucces.

April 2024

Van

H.J. vdr Weg

P.A. van Rijn

Cluster

Maatschappelijke Ontwikkeling

